

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 363

Warszawa, 25 kwietnia 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o uznaniu za nieważne orzeczeń
wydanych wobec byłych posłów na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej skazanych w
procesie brzeskim za działalność na
rzecz demokratycznego Państwa
Polskiego.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Leszka Aleksandrzaka.

(-) Romuald Ajchler; (-) Leszek Aleksandrzak; (-) Marek Balt; (-) Anna Bańkowska; (-) Jan Bury; (-) Jacek Czerniak; (-) Eugeniusz Czykwini; (-) Tomasz Garbowski; (-) Marek Gos; (-) Dariusz Joński; (-) Tomasz Kamiński; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Witold Klepacz; (-) Jan Łopata; (-) Mieczysław Marcin Łuczak; (-) Krystyna Łybacka; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Zbigniew Matuszczak; (-) Leszek Miller; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Cezary Olejniczak; (-) Artur Ostrowski; (-) Mirosław Pawlak; (-) Stanisława Prządka; (-) Józef Racki; (-) Marek Sawicki; (-) Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska; (-) Henryk Smolarz; (-) Zbigniew Sosnowski; (-) Franciszek Jerzy Stefaniuk; (-) Andrzej Sztorc; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Jerzy Wenderlich; (-) Bogusław Wontor; (-) Stanisław Wziątek; (-) Zbyszek Zaborowski; (-) Ryszard Zbrzyzny; (-) Stanisław Żelichowski.

USTAWA

z dnia 2012 r.

o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej skazanych w procesie brzeskim za działalność na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego

Art. 1.

Uznaje się za nieważne orzeczenia wydane przez polskie organy wymiaru sprawiedliwości wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w procesie brzeskim w okresie od 26 października 1931 do 13 stycznia 1932r., jeżeli czyn zarzucony lub przypisany był związany z działalnością na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego, w szczególności z wykonywaniem demokratycznie uzyskanego mandatu poselskiego.

Art. 2.

1. Nieważność orzeczenia stwierdza Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie.
2. Stwierdzenie nieważności orzeczenia uznaje się za równoznaczne z uniewinnieniem.
3. Stwierdzenie nieważności orzeczenia nie pociąga za sobą obowiązku odszkodowania od Skarbu Państwa.

Art. 3.

1. Stwierdzenie nieważności następuje na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, Ministra Sprawiedliwości, prokuratora, krewnego represjonowanego posła w linii prostej, a także minimum 15 posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej sprawujących mandat w dacie składania wniosku.
2. Sąd orzeka na posiedzeniu na podstawie akt postępowania organu wymiaru sprawiedliwości, który wydał orzeczenie, a w miarę potrzeby przeprowadza dalsze postępowanie dowodowe.

3. Na postanowienie w przedmiocie nieważności orzeczenia przysługuje zażalenie podmiotom, o których mowa w ust. 1.
4. Jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, w postępowaniu o stwierdzenie nieważności orzeczenia mają odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania karnego z tym, że udział prokuratora w posiedzeniu o stwierdzenie nieważności jest obowiązkowy. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział osoba uprawniona do składania na jej korzyść środków odwoławczych, a także reprezentant posłów, o których mowa w ust. 1, a ponadto za zgodą sądu inne osoby. Z przebiegu posiedzenia sporządza się protokół.

Art. 4.

Stwierdzeniu nieważności nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zastosowanie amnestii lub abolicji, zatarcie skazania, akt łaski, przedawnienie, zadośćuczynienie, śmierć osoby represjonowanej, której orzeczenie dotyczy.

Art. 5.

1. Stwierdzając nieważność orzeczenia, sąd może orzec na wniosek podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1, o podaniu treści postanowienia do publicznej wiadomości w szczególny sposób.
2. Na postanowienie przysługuje zażalenie podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 1.

Art. 6.

Sąd może zasądzić od Skarbu Państwa pokrycie w całości lub w części kosztów symbolicznego upamiętnienia posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej niesłusznie represjonowanych, jeżeli represje te były skutkiem wykonania orzeczenia uznanego za nieważne. Art. 3 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 7.

Koszty postępowania w sprawach objętych ustawą ponosi Skarb Państwa.

Art. 8.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem ustawy jest pełne przywrócenie czci i godności posłom na Sejm II Rzeczypospolitej, represjonowanym za działalność na rzecz demokratycznej Polski przez obóz sanacyjny. Wyrazem tych represji był tzw. proces brzeski przywódców Centrolewu, przeprowadzony w dniach 26 października 1931 r. do 13 stycznia 1932 r., w którym skazano 10 posłów na Sejm RP na kary od 1,5 do 3 lat więzienia, po ich uprzednim aresztowaniu w nocy z 9/10 września 1930 r. Chodzi o następujących posłów: Wincentego Witosa, Kazimierza Bagińskiego, Norberta Barlickiego, Adama Ciołkosza, Stanisława Dubois'a, Władysława Kiernika, Hermana Liebermana, Mieczysława Mastka, Adama Pragiera oraz Józefa Putka. Projekt ustawy jest wykonaniem historycznego, moralnego i prawnego obowiązku demokratycznej III Rzeczypospolitej wobec tych posłów.

O bezpodstawności zarzutów stawianych przez obóz sanacyjny grupie wymienionych posłów świadczy już sam fakt, że po klęsce wrześniowej, będącej przede wszystkim klęską rządzącego obozu sanacyjnego, wywodzący się z tego obozu Prezydent Rzeczypospolitej (na uchodźstwie) Władysław Raczkiewicz wydał w dniu 31 października 1939r. dekret o amnestii dla byłych więźniów brzeskich (Dz. U. Nr 100, poz. 1000).

Dekretem tym Prezydent udzielił tym posłom *„całkowitej amnestii oraz przywrócił im wszystkie prawa obywatelskie, honorowe, godności, odznaczenia i ordery”*, a uczynił to – jak głosi dekret - *„celem zatarcia rozterek przeszłości oraz dokonania pełnego zjednoczenia narodowego”*. Wkrótce po tym niektórzy z nich włączyli się do walki z hitlerowską III Rzeszą Niemiecką, w tym u boku gen. Władysława Sikorskiego.

Fakt wydania tego dekretu, jako element zabiegów Prezydenta o „pełne zjednoczenie narodowe” jednoznacznie poświadcza o bezpodstawności zarzutów postawionych byłym posłom i o bezprawności wydanych wyroków. Jednak

sanacyjny Prezydent nie zdecydował się powiedzieć tego wprost, używając w zamian eufemizmu o „zatarciu rozterek przeszłości”.

Projektowana ustawa nie jest precedensem w najnowszej historii Rzeczypospolitej Polskiej. Poprzedziła ją ustawa z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z późn. zm.). Ustawa ta jest niejako pierwowzorem dla projektowanej ustawy, gdyż reguluje podobną materię. Nadto przy opracowywaniu projektu wzięto pod uwagę opinie Biura Analiz Sejmowych z dnia 11 sierpnia 2011r. oraz z dnia 10 lutego 2012 r., a także orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie sprawy.

Ustawa nie przewiduje odszkodowań, więc nie wskazuje organów, które miałyby orzekać w tej sprawie i procedury w tym zakresie. Ustawa może (ale nie musi) generować wydatków ze strony budżetu państwa w przypadku ewentualnego zasądzenia od Skarbu Państwa kosztów pokrycia w całości lub części symbolicznego upamiętnienia posłów (art. 6 projektu ustawy). Byłyby to wydatki rzędu kilku tysięcy zł.

Ustawa nie spowoduje innych wydatków z budżetu państwa poza wyżej wymienionym.

Projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 34 ust. 3 zdanie drugie projekt poselski nie wymaga konsultacji przed złożeniem na ręce Marszałka Sejmu.

Warszawa, 26 kwietnia 2012 r.

BAS-WAPEiM-1075/12
TRYB PILNY

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
poselskiego projektu ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych
wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej skazanych
w procesie brzeskim za działalność na rzecz demokratycznego Państwa
Polskiego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Leszek Aleksandrak)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje uznanie z mocy prawa za nieważne orzeczeń wydanych przez polskie organy wymiaru sprawiedliwości wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w procesie brzeskim w okresie od 26 października 1931 r. do dnia 13 stycznia 1932 r., jeżeli czyn zarzucony lub przypisany był związany z działalnością na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego, w szczególności z wykonywaniem demokratycznie uzyskanego mandatu poselskiego. Projekt określa tryb stwierdzenia nieważności orzeczeń oraz skutki prawne stwierdzenia nieważności, a także przewiduje prawo do zażalenia na postanowienie o nieważności oraz na postanowienie o podaniu do publicznej wiadomości treści postanowienia o nieważności.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej skazanych w procesie brzeskim za działalność na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 26 kwietnia 2012 r.

BAS-WAPEiM-1076/12
TRYB PILNY

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu
– czy poselski projekt ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych
wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej skazanych
w procesie brzeskim za działalność na rzecz demokratycznego Państwa
Polskiego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Leszek Aleksandrak)
jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt przewiduje uznanie z mocy prawa za nieważne orzeczeń wydanych przez polskie organy wymiaru sprawiedliwości wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w procesie brzeskim w okresie od 26 października 1931 r. do dnia 13 stycznia 1932 r., jeżeli czyn zarzucony lub przypisany był związany z działalnością na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego, w szczególności z wykonywaniem demokratycznie uzyskanego mandatu poselskiego. Projekt określa tryb stwierdzenia nieważności orzeczeń oraz skutki prawne stwierdzenia nieważności, a także przewiduje prawo do zażalenia na postanowienie o nieważności oraz na postanowienie o podaniu do publicznej wiadomości treści postanowienia o nieważności.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej skazanych w procesie brzeskim za działalność na rzecz demokratycznego Państwa Polskiego **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla